

hoed en tasch grijpen, die op tafel lagen. Bij dit omkeeren zag hij Annie op eenmaal flink in het gelaat; er lag een diepe ernst over dit jeugdig gezicht. Hij kon dat niet langer aanzien met enkel het gevoel van vriendschap in zijn hart voor de vrouw, die eens zijn broer had liefgehad.

Een mannelijk gevoel klom op in zijn ziel, dat gevoel om haar te omarmen in een krachtige omhelzing, om niet maar haar te laten bidden voor hem, den man, maar het zelf te doen, ook voor haar, ja, vooral voor haar.

Hij waagt den stap. Hij grijpt haar hand en zegt: „Annie, ik houd niet enkel van je, neen, ik heb je lief. Je hebt onbewust aan mijn hart gewerkt van den eersten dag af, dat ik je ontmoette.”

Hij legde den arm om haar schouder heen en zij voelde, hoe die sidderde van ingehouden kracht, de trillende kracht van den man, die omhelzen wil en wachten moet, omdat hij een woord verwacht...

„Ik heb je net zoo lief, als ik Jan had,” antwoordde zij, „niet meer en niet minder. Alleen, ik ben wel eens bang voor je, Michiel...”

Hij schrok en keek haar vragend aan.

„Ja, bang,” zei zij, „bang voor je! Je leeft zoo aan den rand van schaduw en licht.”

„Juist als de tijd, waarin ik leef,” antwoordde hij.

„Misschien heb ik juist daarom je zoo lief, Michiel.”

Hij kuste haar op het voorhoofd. Zij voelde het kloppen van zijn hart tegen haar schouder, het was een gezonde slag, regelmatig en frisch, één, die warmte zoege door heel het lichaam.

„Een dapper hart,” dacht zij, „en één, dat je vertrouwen kunt; waar je als vrouw, je hand op kunt leggen.”

Den volgenden morgen stond Michiel vóór den ouden heer Volkert in diens privékantoor.

„Ik weet al, wat je komt vragen,” zei deze, „ik weet het, en... vind het niet goed.”

Michiel voelde zijn bloed terugvloeien tot diep in zijn borst en klemde de tanden op elkander.

„Ik vind het niet goed,” herhaalde de oude heer. „Je moet je niet verloven in een tijdperk van strijd.”

„Liefde hoort bij strijd,” zei Michiel, als ontwakend.

„Dat was vroeger zoo, in 't riddertijdperk,” antwoordde Volkert, „maar dat is... romantiek.”

„Soit, maar romantiek, die kracht geeft.”

„Je hebt dus... Annie noodig?”

„Ja.”

't Klonk kort en krachtig en overtuigend tevens.

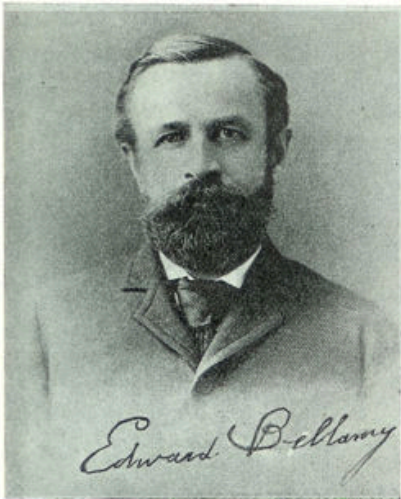
't Trof dan ook den ouden heer, die hem doordringend aankeek.

„Dan is het goed,” antwoordde hij.

Hij stond op en stak Michiel de hand toe, die deze krachtig drukte. (Wordt vervolgd.)

DE BELLAMY-BEWEGING

HET IS THANS BIJNA VIJFTIG JAAR GELEDEN, dat de Amerikaansche journalist Edward Bellamy zijn maatschappelijke roman „Looking Backward” (Terugblik) schreef, die gedurende een aantal jaren grooten opgang heeft gemaakt. In het Nederlandsch werd hij vertaald onder den titel: „In het jaar 2000.”



De laatste jaren scheen Bellamy vergeten. Men vond zijn naam nog slechts in de handboeken voor staats- en maatschappijleer bij al diegenen, die hun denkbeelden over een ideale maatschappij en een heilstaat op aarde in romanvorm hebben uitgewerkt. Sedert

Marx en de zijnen het socialisme van een utopie tot wetenschap hebben gemaakt, had men aan fantasieën als die van Bellamy geen behoefte meer.

Merkwaardig is, dat de huidige crisis de denkbeelden van Bellamy weer naar voren heeft gebracht. Er bestaat hier te lande thans een afdeling van de Internationale Vereeniging „Bellamy” (I.V.B.), die den laatsten tijd een levendige propaganda voert. Zij verspreidt boeken en brochures en geeft een maandblad „Bellamy-nieuws” uit.

De laatste jaren scheen Bellamy vergeten. Men vond zijn naam nog slechts in de handboeken voor staats- en maatschappijleer bij al diegenen, die hun denkbeelden over een ideale maatschappij en een heilstaat op aarde in romanvorm hebben uitgewerkt. Sedert Marx en de zijnen het socialisme van een utopie tot wetenschap hebben gemaakt, had men aan fantasieën als die van Bellamy geen behoefte meer.

Op Tweeden Pinksterdag werd op het landgoed Ockenburgh bij Den Haag een Bellamy-landdag gehouden, aangekondigd met pakkende leuzen: „Het evangelie der economische verlossing!” „De nieuwe maatschappij!” „Economische gelijkheid, vrede en geluk voor alle mensen!”

De opzet van Bellamy's roman is tamelijk kinderlijk. Een Amerikaansche millionairszoon, Julius West uit Boston, staat vrijwel onverschillig tegenover het maatschappelijk gebeuren. Hij werkt niet, maar leeft van zijn renten.

Daar hij ernstig lijdt aan slapeloosheid, heeft hij een slaapkamer laten inrichten in een onderaardsch gewelf, waar hij niet het minste gedruisch kan hooren. Wanneer hij eenige nachten achtereen niet kan slapen, laat hij zich door een magnetiseur in slaap brengen.

Zoo geschiedt het, dat in een nacht zijn huis afbrandt. Zijn negerbediende komt in de vlammen om. Niemand weet verder iets van het bestaan van het gewelf. De wereld gaat door en vergeet Julius West, die naar ieders meening bij den brand den dood gevonden heeft.

In het jaar 2000 stooten arbeiders bij den bouw van een laboratorium op een gewelf. Zij ontdekken de verborgen kamer en vinden daarin een slapenden jongen man. Deze wordt voorzichtig bijgebracht en verneemt dan van zijn gastheer, dat hij 113 jaar geslapen heeft.

In dien tijd is de samenleving geheel veranderd. Met groote verbazing neemt West van de nieuwe maatschappelijke ordening kennis.

Deze ordening is vrijwel dezelfde als die van het Marxisme. De Staat is eigenaar van alle productiemiddelen. Voor iederen burger bestaat arbeidsplicht en iedereen ontvangt een gelijk deel van de opbrengst der productie.

Voor weinig aantrekkelijk werk geldt een kortere arbeidstijd dan voor aangename werkzaamheden. Daardoor wordt de toevloed van gegadigden geregeld.

Ieder is verplicht, den arbeid hem door den Staat opgedragen, naar de mate van zijn krachten te ver-

richten. Daarvoor krijgt hij een credietkaart, waarop hij in de Staatsmagazijnen zijn levensbehoeften kan bekomen.

Rijkdom en armoede bestaan niet meer; er zijn geen krotten en geen paleizen meer. Gevangenissen zijn overbodig geworden, omdat stelen en zich verrijken niet meer mogelijk is; de enkele misdadigers, die er nog zijn, worden als geesteszieken behandeld.

Dit alles en nog veel meer, verhaalt de gastheer, Dr Leete, aan den verbaasden West. En als deze voldoende aangesterkt is, gaat hij met zijn gastheer of met diens vrouw en dochter de nieuwe samenleving bezien, waar geen crisis en geen werkloosheid meer bestaan.

Hoe is de maatschappij in dezen gelukzaligen toestand gekomen? Bij de beantwoording van deze vraag neemt Bellamy een ander standpunt in dan Marx. Terwijl deze laatste den klassenstrijd predikt, die steeds scherper vormen zou aannemen door de groeiende tegenstelling tusschen de kapitalisten en het proletariaat, tot dat ten slotte de groote Kladderadatsch alle verhoudingen gewelddadig zou omkeeren en den socialistischen heilstaat brengen, ziet Bellamy den overgang vanzelf plaats hebben. Hij heeft een soort van geloovig vertrouwen in een goeden God, die de menschheid brengen zal tot een helderder inzicht, waardoor zij uit eigen beweging tot een beteren maatschappijvorm zal overgaan.

Bellamy's boek heeft eenigen tijd de aandacht gespannen gehouden. Men vond het wel aardig, dat men zonder strijd en ellende in een nieuwe samenleving kon binnenstappen, dat men slechts een slaapdrank behoefde in te nemen om te ontwaken in een wereld zonder zorgen en zonder leed, zonder armoede en zonder strijd om het bestaan.

Maar ernstig is hij eigenlijk nooit genomen. En kort na zijn dood (hij stierf op 48-jarigen leeftijd in 1898)

schreef Prof. Quack, dat zijn roman vergeten was en dat de titel nog slechts werd gebruikt op een vastenavondfeest.

En nu, bijna veertig jaar later, begint men in Nederland met gloed het Bellamisme te prediken. Terwijl een ongekende crisis de samenleving teistert en de werkloosheid grooter is dan ooit, propageert men een menschwaardig bestaan voor ieder staatsburger, welvaart en geluk voor iedereen, gelijke levenskansen voor allen.

Aantrekkelijke gedachten worden hier verkondigd. Ook de godsdienst wordt niet vergeten. „Welk een schoon verschieft” — zegt één van de brochures — „opent het ontbreken van den strijd om het bestaan voor de waarachtige uitleving van zijn geloof.”

Is het noodig, tegen deze denkbeelden, waarvoor men thans ons volk tracht te winnen, te waarschuwen?

Wij zijn geen tegenstanders van een andere maatschappelijke orde. Wij gelooven ook, dat een ander productiestelsel en een andere verdeeling van de opbrengst der productie in overeenstemming kan zijn met de ordeningen Gods.

Maar wij gelooven niet, dat dit verkregen kan worden door een besluit van welwillende menschen, die tot het inzicht gekomen zijn, dat voortaan een ander stelsel moet worden gevolgd.

Het vraagstuk van de huidige maatschappelijke crisis, de groote werkloosheid, de belangenstrijd tusschen de gevestigde en de opkomende volken, al deze vragen zullen moeten worden opgelost in de jaren, die komen. Maar de oplossing wordt niet verkregen op de wijze, die een mensch met een hart vol naastenliefde zich heeft gedacht. Zij zal bloed en tranen kosten. Zij vraagt ook het voortdurend gebed van allen, die gelooven in de almacht Gods, ook op het terrein van het maatschappelijk leven.

Dr Ir H. G. v. B.

